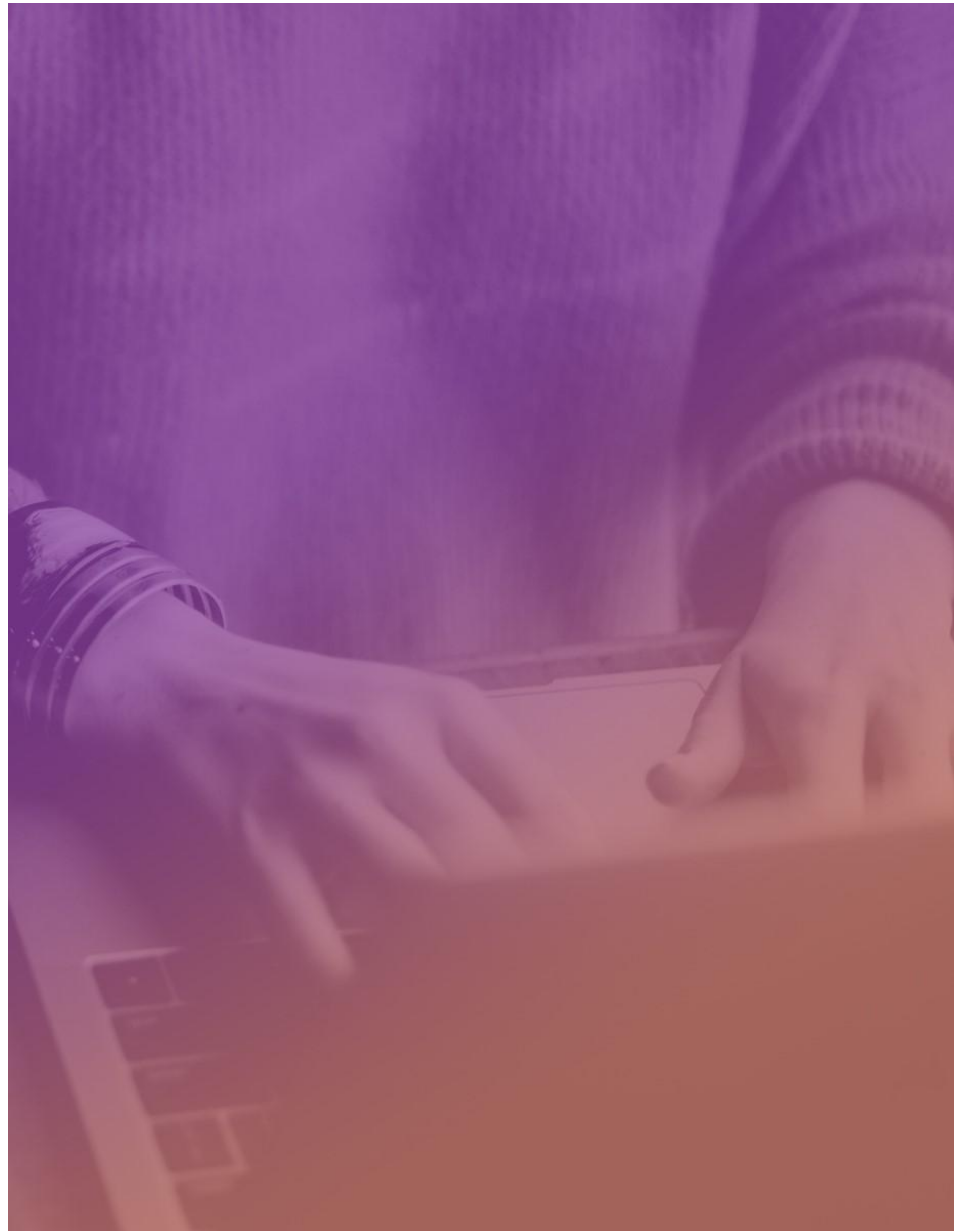

Etablering av samverkansfunktion för digital inkludering

Delredovisning av regeringsuppdrag, 8 juni 2026

Innehåll

1.	Sammanfattning	0
2.	Uppdraget	1
2.1	Bakgrund	1
2.2	Området digital inkludering.....	1
2.3	Regeringsuppdraget 2026 – 2028	2
2.4	Denna delredovisning	3
2.5	Önskade effekter av samverkansfunktionen	3
3.	Beskrivning av tilltänkt samverkansfunktion	4
3.1	Strategisk nivå – analys, lägesbilder och indikatorer	4
3.2	Samverkansfunktionens struktur och mötesformer	7
4.	PTS befintliga samverkansytor och nätverk	12
4.1	Samverkan som PTS driver externt.....	12
4.2	Samverkan där PTS deltar	14
4.3	Andra relevanta samverkansytor.....	15
4.4	Samlad bild av samverkansytor	16
5.	Tematisk sammanställning utifrån dialoger med utpekade myndigheter, enkätsvar och intern workshop	17
5.1	Tema 1: Digital inkludering - behovet av en gemensam och tydlig utgångspunkt.....	17
5.2	Tema 2: Otydliga gränsdragningar - överlapp och ansvarsluckor	18
5.3	Tema 3: Förväntningar på PTS roll - tydlighet om mandat och vad som förväntas av deltagarna.....	19
5.4	Tema 4: Struktur och ambitionsnivå.....	19
5.5	Tema 5: Samverkan på flera nivåer – nationell, regional och lokal nivå	20
5.6	Tema 6: Säkerhet, tillit och beredskap – en del av digital inkludering.....	21
6.	Utvärdering och uppföljning	23
7.	Fortsatt arbete	24
7.1	Förtydligande gällande roller och mandat	24
7.2	Fastställande av aktörer i samverkansfunktionen	24
7.3	Koppling till regional och lokal nivå och näringsliv	25
7.4	Närliggande initiativ och samverkansytor	25
7.5	Intern förankring	26
	Förteckning över bilagor	27

1. Sammanfattning

Regeringen har gett Post- och telestyrelsen (PTS) i uppdrag att under 2026–2028 samordna och, i dialog med berörda aktörer, främja, stödja och följa arbetet för ökad digital inkludering och säker användning av digitala tjänster. Denna rapport utgör delredovisningen av det första deluppdraget - att etablera en samverkansfunktion.

Under mars–april 2026 genomförde PTS dialoger med de nio utpekade myndigheterna, kompletterat med enkäter för att samla in synpunkter från andra relevanta aktörer inom offentlig sektor, näringsliv och civilsamhälle. Initiativet gällande etableringen av en samverkansfunktion mottogs positivt. Aktörerna understryker att tydlighet om roller, förväntningar och resurser är avgörande för ett aktivt deltagande. Återkommande teman är behovet av en gemensam definition av digital inkludering, otydliga gränsdragningar mellan aktörers ansvar och behovet av koppling till regional och lokal nivå samt näringsliv.

PTS beskriver i delredovisningen en tilltänkt samverkansfunktion med tre nivåer: en taktisk nivå för ledningsbeslut och strategisk inriktning, en operativ kärna för löpande samordning, samt tematiska arbetsgrupper för fördjupat arbete. Strukturen kompletteras av bilateral samverkan, ett användarråd för civilsamhällets perspektiv, Digitalidag och PTS aktörsforum som angränsande arenor. Som ett inledande steg föreslås ett möte på generaldirektörsnivå för att förankra ett gemensamt åtagande. Den tilltänkta strukturen bedöms kunna bidra till ökad samordning mellan aktörer, minskat dubbelarbete, tydligare mandat och ansvarsfördelning, bättre kunskapsunderlag och lägesbilder, samt mer träffsäkra och samordnade insatser för ökad digital inkludering.

Kvarstående frågor i etableringsfasen rör aktörernas förutsättningar och mandat att bidra aktivt, fastställande av deltagande aktörer, koppling till regional och lokal nivå samt näringsliv och dialog med närliggande initiativ och samverkansytter.

2. Uppdraget

2.1 Bakgrund

Digital inkludering har fått en allt tydligare plats i den nationella digitaliseringspolitiken. Regeringens digitaliseringsstrategi 2025–2030¹ lyfter digital kompetens och inkludering som ett eget målområde och slår fast att alla ska vara digitalt inkluderade. Det innefattar bland annat möjligheten att skaffa sig grundläggande digitala färdigheter och kunna ta del av digitala tjänster. I Sveriges AI-strategi pekas digital inkludering ut som en förutsättning för hållbar AI-användning i hela landet.

Post och telestyrelsen (PTS) har sedan 2023 bedrivit ett systematiskt arbete för att kartlägga och analysera förutsättningarna för digital inkludering i Sverige. Arbetet har resulterat i en modell för uppföljning och insatser, en handlingsplan för digitaliseringsområdet inom funktionshinderspolicen, en slutredovisning av ett regeringsuppdrag 2024 samt en fördjupad lägesbild från december 2025. I dessa analyser har PTS identifierat fem sammanlänkade arbetsområden:

- styrning, ledning och samverkan
- infrastruktur och digital utrustning
- digitala miljöer
- digitala nationella funktioner samt
- kunskap, färdigheter och tillit.

En central slutsats i PTS tidigare analyser är att otydliga mandat och avsaknad av strukturerad samverkan utgör hinder för digital inkludering tillsammans med tekniska och kompetensmässiga begränsningar.

2.2 Området digital inkludering

Med digital inkludering menar PTS att alla människor har möjlighet att vara inkluderade i samhället, på jämlika villkor och utifrån sina egna förutsättningar. Det förutsätter att digitala miljöer är tillgängliga, att individer har nödvändiga förutsättningar i form av tillgång till uppkoppling, utrustning och stöd, samt kunskap, färdigheter och tillit för att kunna använda digitala tjänster självständigt och tryggt. Tillgängliga, användbara och ändamålsenliga digitala miljöer, individernas

¹ Sveriges digitaliseringsstrategin 2025–2030

förutsättningar att använda tjänsterna, och samspelet däremellan, är viktiga förutsättningar för digital inkludering.

2.3 Regeringsuppdraget 2026 – 2028

Mot denna bakgrund har regeringen gett PTS i uppdrag att under perioden 2026–2028² samordna och, i dialog med berörda aktörer, främja, stödja och följa arbetet för en ökad digital inkludering och säker användning av digitala tjänster. Uppdraget markerar en övergång från punktinsatser och kartläggning till ett löpande och aktivt myndighetsansvar med tydlig samordnande funktion.

Uppdraget omfattar fyra deluppdrag:

1. Etablera en samverkansfunktion
2. genomföra informations- och utbildningsinsatser
3. kartlägga och föreslå utveckling av fysiska mötesplatser för digital inkludering
4. bistå Upphandlingsmyndigheten med expertkunskap om tillgänglighet och användbarhet i IT-upphandlingar.

I uppdraget pekas nio myndigheter ut som PTS ska föra dialog med i etableringen av samverkansfunktionen:

- Folkhälsomyndigheten
- Myndigheten för digital förvaltning
- Mediemyndigheten
- Myndigheten för delaktighet
- Myndigheten för tillgängliga medier
- Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor
- Statens servicecenter
- Kungliga biblioteket
- Socialstyrelsen
- Vid behov även andra myndigheter samt aktörer inom näringsliv och civilsamhälle.

Dessa myndigheter representerar tillsammans en bred kompetens och ett varierat mandat inom de arbetsområden som är centrala för digital inkludering.

² Uppdrag till Post- och telestyrelsen att genomföra insatser för ökad digital inkludering och användning av digitala tjänster Fi2024/00606, Fi2024/02621, Fi2026/00031, Fi2026/00387

2.4 Denna delredovisning

Denna rapport utgör delredovisningen av deluppdrag 1, etablera en samverkansfunktion, där PTS givits i uppdrag att skapa en strukturerad arena för dialog och samordning som möjliggör att följa arbetet mellan berörda myndigheter och aktörer inom digital inkludering samt bidra till att dubbelarbete inte uppstår.

Delredovisningen omfattar bland annat:

- beskrivning av samverkansfunktionens syfte och mandat
- PTS roll och mandat som sammanhållande aktör
- strukturens nivåer och mötesformer
- beskrivning av angränsande arenor — Digitalidag och Aktörsforum
- översikt över PTS befintliga samverkansytter och nätverk
- tematisk sammanställning av dialoger och enkätsvar
- presentation av PTS analytiska ramverk

Genomförandet av övriga deluppdrag ingår inte i denna delredovisning utan redovisas inom ramen för uppdragets samlade uppföljning och slutredovisning.

2.5 Önskade effekter av samverkansfunktionen

Genom att PTS etablerar samverkansfunktionen ser vi att följande effekter kan uppnås:

Gemensam förståelse och transparens

- Ökad kännedom om aktörers uppdrag, roller och insatser
- Ökad samsyn kring vad digital inkludering innebär, vilka grupper som berörs och vilka behov som finns

Förbättrad samordning och styrning

- Ökad samordning mellan aktörer och minskat dubbelarbete
- Förmåga att göra gemensamma prioriteringar
- Etablering av gemensamma metoder för analys och uppföljning

Ökad effekt av insatser

- Förmåga att gemensamt identifiera problem och driva fram konkreta lösningar
- Fler relevanta och genomförda insatser
- Ökad träffsäkerhet i insatser riktade till prioriterade målgrupper
- Ökad digital inkludering och användning av digitala tjänster.

3. Beskrivning av tilltänkt samverkansfunktion

I detta kapitel beskrivs strukturen för samverkansfunktionen för digital inkludering där PTS är sammanhållande aktör. Här samlas myndigheter, civilsamhälle och andra aktörer i en tydlig struktur med tre nivåer: taktisk, operativ och tematisk nivå (se figur 2). Förslaget bygger på den kartläggning av samverkansytor och de tematiska dialoger som redovisas i kapitel 4 och 5. Samverkansfunktionen knyts till PTS befintliga analytiska ramverk och relevanta samverkansarenor. Syftet är att skapa bättre förutsättningar för gemensam lägesbild, samordning och utveckling av konkreta insatser som stärker den digitala inkluderingen i hela samhället. Utgångspunkten är myndighetens uppdrag att främja människors förmåga och möjlighet att använda digitala tjänster samt att verka för en tillgänglig och inkluderande digital omställning.

3.1 Strategisk nivå – analys, lägesbilder och indikatorer

En central del av PTS roll inom digital inkludering är det löpande arbetet med analys, lägesbilder och indikatorer. Arbetet har sin grund i bland annat PTS instruktion, som tydliggör att myndigheten ska verka för att företag, civilsamhället och enskilda har förtroende för, och förmåga och möjlighet att använda IT och elektroniska kommunikationstjänster. Vidare ska PTS som sektorsmyndighet med ansvar för digitaliseringsfrågor inom funktionshinderspolitiken vara samlande, stödjande och pådrivande och på så sätt verka för målen för funktionshinderspolitiken inom området. Utöver det framgår det i regleringsbrevets uppdrag att PTS ska verka för ökad digital inkludering och en ökad användning av digitala tjänster och i dialog med berörda aktörer främja, stödja och följa arbetet med att uppnå en sådan utveckling.

Det analytiska arbetet kopplar även till det gemensamma uppdrag som PTS och Myndigheten för digital förvaltning (Digg) har att stödja genomförandet av Sveriges digitaliseringsstrategi 2025–2030. Digital inkludering är en del av strategins mål, och uppföljningsarbetet bidrar till att skapa den kunskapsbas som behövs för att följa upp och redovisa hur Sverige utvecklas mot strategins mål. Diggs instruktion tydliggör därtill att myndigheten ska främja att information och tjänster som tillhandahålls digitalt av den offentliga förvaltningen är tillgängliga för alla oavsett funktionsförmåga, ett åtagande som kompletterar PTS eget uppdrag och som samverkansfunktionen kan bidra till att omsätta i praktiken.

Det tidigare arbetet har gjort det möjligt för PTS att identifiera och peka på behov av insatser för ökad digital inkludering och ökad användning av digitala tjänster. Arbetet har också bidragit till att PTS kunnat ta en ledande och samordnande roll inom området. Det är därför angeläget att detta arbete fortsätter och fördjupas under uppdragets löptid, koordinerat med det bredare uppföljningsarbete som beskrivs ovan, inom ramen för uppdraget att följa digitaliseringsstrategin 2025–2030. Det analytiska arbetet är även relevant i genomförandet av AI-strategin, där frågor om digital inkludering och tillgänglighet har en tydlig bäring. Etableringen av samverkansfunktionen skapar därtill nya möjligheter att stärka denna roll, då de ingående aktörerna besitter information, erfarenheter och mandat som ger PTS bättre förutsättningar för att förstå var utmaningarna faktiskt finns och var insatserna gör mest nytta. Samverkan möjliggör därmed inte enbart koordinering av insatser, utan också en fördjupad och mer nyanserad bild av det samlade läget.

3.1.1 PTS analytiska ramverk för digital inkludering

PTS uppföljning och analytiska ramverk för digital inkludering utgår från en modell för ansvarsfull digital omställning som strukturerar arbetet utifrån två samspelande perspektiv: utformningen av digitala miljöer och individers förutsättningar att använda dem. Modellen visar att digital inkludering kräver samspel mellan individens förutsättningar och tjänsternas utformning. Tillgängliga, användbara och ändamålsenliga digitala tjänster får effekt först när människor har förmåga och möjlighet att använda dem, och goda förutsättningar hos individen räcker inte om tjänsternas utformning brister.

Figur 1. PTS modell för ansvarsfull digital omställning

Arbetet struktureras vidare inom fem strategiska arbetsområden som PTS identifierat och redovisat i tidigare rapportering.³ Områdena ska ses som en sammanlänkad helhet där varje del bidrar till att digital inkludering ska kunna uppnås.

De strategiska arbetsområdena är:

- **Styrning, ledning och samverkan:** Genom nationella initiativ och fördelning av ansvar mellan aktörer formas bland annat de grundläggande villkoren för hur digitala miljöer utformas och vilka förutsättningar individen får att ta del av dem. Att omsätta detta i praktiken är en ledningsfråga för varje berörd aktör, och ett område där PTS har ett särskilt ansvar att vara samlande, stödjande och pådrivande i den digitala omställningen.
- **Infrastruktur och digital utrustning:** Individens tillgång till robust uppkoppling och ändamålsenlig utrustning, så som abonnemang, smarttelefon, dator och surfplatta, inklusive assisterande teknik.
- **Digitala miljöer:** I vilken utsträckning digitala tjänster och gränssnitt, så som e-tjänster, webbplatser och appar, är utformade med avseende på ändamålsenlighet, tillgänglighet och användbarhet.
- **Digitala nationella funktioner:** Grundläggande nationella funktioner som e-legitimation, digital brevlåda och digitala betalningslösningar, nödvändiga för att kunna använda digitala tjänster i samhället.
- **Kunskap, färdigheter och tillit:** Människors förmåga, stöd och vilja att använda digitala tjänster, inklusive grundläggande digital förståelse, praktisk träning och tillit till att tjänster är säkra och begripliga.

3.1.2 Från analys till samverkan och insatser

Det analytiska ramverket utgör inte enbart en grund för PTS eget uppföljningsarbete och insatser, utan är också ett centralt verktyg för samverkansfunktionens arbete. Förutom att utgöra en grund för samsyn gällande vilka grupper som berörs och vad som krävs för att fler ska kunna vara digitalt inkluderade, ger ramverket samverkansfunktionen förutsättningar för att löpande kunna identifiera och lyfta in nya frågor. När de ingående aktörerna får en gemensam förståelse för ramverket skapas förutsättningar för att gemensamt identifiera behov, fånga upp signaler och bedömning för utveckling av nya tematiska insatser. Den operativa kärnan har en central roll i att knyta ihop detta arbete med den taktiska nivån.

³ Insatser för ökad digital inkludering och användning av digitala tjänster (Fi2024/00172)

3.2 Samverkansfunktionens struktur och mötesformer

I de dialoger som genomförts inom arbetet med delredovisningen framkommer att många berörda aktörer saknar ett tydligt uppdrag, resurser och mandat för att arbeta med digital inkludering. Som ett inledande steg i etableringen av samverkansfunktionen föreslår därför PTS att ett möte genomförs på generaldirektörsnivå. Syftet är att från start markera frågans tyngd och förankra ett gemensamt åtagande bland de deltagande myndigheternas högsta ledning. Ett sådant avstamp skapar legitimitet för samverkansfunktionen och tydliggör att digital inkludering är en prioriterad fråga, som engagerar myndigheterna på ledningsnivå, även när det löpande arbetet därefter drivs av medarbetare i den operativa kärnan. Beroende på hur etableringen fortskrider kan det finnas skäl att återkomma med ytterligare möten på denna nivå för att säkerställa ett fortsatt aktivt och förankrat deltagande från samtliga ingående aktörer.

3.2.1 PTS roll och mandat som sammanhållande aktör

I rollen som sammanhållande aktör i samverkansfunktionen innebär att PTS kallar till och leder möten på samtliga nivåer, sätter agenda utifrån identifierade behov och prioriteringar, initierar tematiska arbetsgrupper och samordnar gemensamma leverabler samt säkerställer att deltagande aktörers åtaganden dokumenteras och följs upp strukturerat.

Det är viktigt att understryka att PTS i sin sammanhållande roll inte har mandat att ålägga ingående aktörer ansvar för genomförandet av insatser.

Samverkansfunktionen bygger på frivilligt deltagande och gemensamt åtagande. PTS roll är att skapa förutsättningar för samverkan, hålla ihop arbetet och säkerställa att funktionen levererar mot sitt syfte (se avsnitt 2.5), inte att styra eller överta andra aktörers uppdrag och mandat. När frågor av strategisk vikt identifieras i det löpande arbetet ansvarar PTS för att samlade bedömningar och signaler från den taktiska nivån kommuniceras till regeringen. De praktiska formerna för hur samverkansfunktionen organiseras och genomförs i det löpande arbetet, inklusive rutiner för att kalla till och bemanna tematiska arbetsgrupper, fastställs av PTS i etableringsfasen i dialog med ingående aktörer.

3.2.2 Samverkansfunktionens nivåer

För att samverkansfunktionen ska ges legitimitet och kunna bidra operativt föreslår PTS att funktionen ges en tydlig struktur, uppdelad efter nivå och syfte – Taktisk, operativ och tematisk.

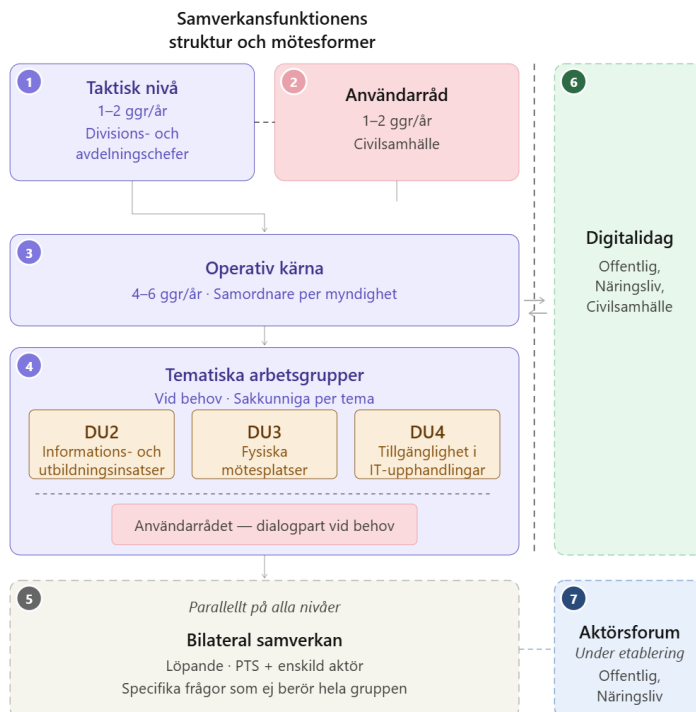
En **taktisk nivå** säkerställer mandat, ägandeskap och legitimitet på ledningsnivå.

En **operativ kärna** skapar förutsättningar för att identifiera och hantera vad som framkommer i det löpande arbetet. Inom ramen för uppdraget finns finansiering för att driva insatser, vilket möjliggör att identifierade behov kan omsättas i konkret handling. Det kan innebära att:

- nya tematiska insatser initieras och genomförs med rätt aktörer samlade kring frågan
- befintliga tematiska insatser kompletteras eller utvidgas när nya behov identifieras
- frågor förankras på taktisk nivå när de bedöms kräva resurser eller beslut utöver vad som ryms i etablerade strukturer, eller behöver lyftas som signaler till regeringen.

En **tematisk nivå** möjliggör fördjupat arbete kring specifika frågor genom att samla rätt sakkompetens vid rätt tillfälle, utan att hela gruppen behöver delta. Det skapar även möjlighet att involvera aktörer med relevant kompetens som inte ingår i den operativa kärnan, på såväl nationell som regional och lokal nivå.

Det övergripande uppdraget ger en bra utgångspunkt. Genom de tre övriga deluppdragen finns redan en operativ ansats och ett konkret innehåll. Det skapar naturliga möjligheter att involvera både de aktörer som nämns i uppdraget och andra aktörer som berörs av de olika deluppdragen. Denna operativa förankring utgör en viktig tillgång i etableringen av samverkansfunktionen och möjliggör att struktur och innehåll byggs upp parallellt.

Figur 2. Nivå- och mötesstruktur samverkansfunktionen för digital inkludering

1. **Taktisk nivå** (1–2 gånger per år, divisions- eller avdelningschefer)

Den taktiska nivån samlar ledande företrädare för samverkansfunktionens ingående aktörer en till två gånger per år. Mötena syftar till att säkerställa gemensam inriktning, följa upp övergripande mål och hantera frågor som kräver ledningsbeslut eller signaler till regeringen. Det är på denna nivå som samverkansfunktionens prioriteringar förankras och långsiktiga vägval görs.

2. **Användarråd** (1–2 gånger per år, civilsamhällets organisationer)

Användarrådet ger civilsamhället en permanent och strukturerad röst i samverkansfunktionen. Rådet möts parallellt med den taktiska nivån och bidrar med erfarenheter och perspektiv från de grupper som berörs av digitaliseringens konsekvenser i vardagen. Det är ett viktigt komplement till myndighetsperspektivet och säkerställer att insatserna är förankrade i verkliga behov. Användarrådet kan även få en viktig roll i det tematiska arbetet (se Tematiska arbetsgrupper).

3. **Operativ kärna** (4–6 gånger per år, utsedda samordnare per myndighet)

Den operativa kärnan är den nivå där det löpande samordningsarbetet äger rum. Här möts samordnare och handläggare från respektive myndighet för att identifiera överlapp, dela kunskap och samordna gemensamma initiativ. Den operativa kärnan arbetar inom den inriktning som satts på taktisk nivå, men har också en aktiv roll i att identifiera nya behov och bedöma om dessa kan hanteras direkt, behöver förankras uppåt eller om det bör resultera i en tematisk insats. Mötena hålls digitalt och är utformade för att vara hanterbara resursmässigt samtidigt som de är tillräckligt täta för att hålla arbetet levande.

4. **Tematiska arbetsgrupper** (Vid behov, sakkunniga utifrån tema)

De tematiska arbetsgrupperna är det operativa verktyget för att genomföra de insatser som identifierats och initieras av den operativa kärnan eller den taktiska nivån. Arbetsgrupperna möjliggör att rätt sakkompetens engageras vid rätt tillfälle och kan involvera aktörer utöver de som ingår i den operativa kärnan, och inom ramen för uppdraget finns finansiering avsatt för att driva insatserna. De tre övriga deluppdragen, informations- och utbildningsinsatser (DU2), kartläggning av fysiska mötesplatser (DU3) samt tillgänglighet i IT-upphandlingar (DU4), utgör en naturlig startpunkt för det tematiska arbetet.

5. **Bilateral samverkan** (Löpande, PTS och enskild aktör)

Den bilaterala formen löper parallellt med samtliga nivåer i strukturen och används när frågor är för specifika, känsliga eller avgränsade för att hanteras i hela gruppen. Det kan handla om fördjupat samarbete kring ett enskilt initiativ, klarlägganden om roller och förväntningar, eller tidig dialog inför något som sedermera lyfts i det bredare forumet. Bilateral samverkan och dialog kan även ske med relevanta aktörer utanför den etablerade operativa kärnan, på såväl nationell som regional och lokal nivå.

6. **Digitalidag - angränsande arena och löpande kontaktyta**

Digitalidag utgör en viktig angränsande arena i förhållande till samverkansfunktionen och kompletterar dess arbete på två sätt. Genom sitt systematiska lyssnande fångar Digitalidag löpande upp behov, utmaningar och perspektiv från aktörer i hela landet - med ett tydligt näringslivsperspektiv, men också med regional och lokal förankring. Det ger samverkansfunktionen tillgång till kontinuerliga signaler om läget för digital inkludering utanför myndighetskretsen, vilket bidrar till en bredare och mer sammansatt lägesbild. Digitalidag fungerar därtill som en etablerad kanal för att mobilisera aktörer och sprida insatser. Det skapar en naturlig koppling till uppdragets deluppdrag, inte minst till informations- och utbildningsinsatserna inom deluppdrag 2

(DU2), där Digitalidags nätverk av aktörer och kommuner kan utgöra en viktig spridningskanal.

Den exakta formen för hur Digitalidag kopplas till samverkansfunktionens löpande arbete behöver förfinas vidare i etableringsfasen, men ambitionen är att Digitalidag ska vara en aktiv kontaktyta, som säkerställer att näringslivets och den regionala och lokala nivåns perspektiv når in i samverkansfunktionen.

7. Aktörsforum - kompletterande mötesstruktur under etablering

Aktörsforum är ännu inte etablerat, vilket ger möjlighet att forma det på ett sätt som aktivt stärker samverkansfunktionens arbete. Till skillnad från den bilaterala samverkan som föreslås i samverkansfunktionen, som primärt handlar om dialog med enskilda aktörer, möjliggör aktörsforum att vid behov samla flera aktörer från offentlig sektor och näringsliv samtidigt, aktörer som på olika sätt kan påverka och bidra till förändring inom digital inkludering, däribland frågor om hur digitala miljöer utformas för att vara tillgängliga och användbara för alla.

I etableringsfasen finns goda möjligheter att forma aktörsforum utifrån de behov och förväntningar som framkommit i dialogerna och att säkerställa att det fyller en kompletterande roll i förhållande till samverkansfunktionens övriga strukturer, snarare än att bli ett parallellt forum utan tydlig funktion.

4. PTS befintliga samverkansytor och nätverk

Inom PTS finns redan i dag ett antal etablerade samverkansytor och nätverk med bäring på digital inkludering. Dessa kan stärkas och kompletteras genom etableringen av samverkansfunktionen. Samverkan sker främst i två olika former:

- PTS driver externt
- drivs av andra aktörer men där PTS deltar.

Detta avsnitt lyfter fram det som är mest relevant för samverkansfunktionens utformning och fortsatta utveckling. Utöver detta redogörs även för andra relevanta samverkansytor.

4.1 Samverkan som PTS driver externt

4.1.1 Digitalidag

Bland de plattformar och forum som PTS driver externt utgör Digitalidag en bred nationell samverkansplattform som engagerar över 400 aktörer från näringsliv, offentlig sektor och civilsamhälle. Plattformen samlar och mobiliserar aktörer för att bidra till ökad digital kompetens i hela landet.

Digitalidag arbetar tillsammans med aktörer utifrån tre ledord: lyssna, samtala och samarbeta. Genom att lyssna in behov och utmaningar från olika målgrupper och sektorer skapas förbättrade möjligheter att förstå vilka behov som finns och var insatser behövs. Genom samtal etableras forum för kunskapsdelning, erfarenhetsutbyte och gemensam riktning. Genom samarbete mobiliserar aktörer att, utifrån sina egna uppdrag och målgrupper, genomföra insatser som syftar till att bidra till ökad digital kompetens. En central princip i Digitalidags arbets sätt är att plattformen inte styr enskilda aktörers aktiviteter, utan skapar förutsättningar för att dessa ska kunna initiera och genomföra relevanta insatser. Genom att sammanföra aktörer, synliggöra insatser och möjliggöra samverkan skapas en metod för att det samlade arbetet ska få ökad räckvidd och effekt.

Digitalidag-rådet är ett rådgivande organ som samlar representanter på högsta ledningsnivå i olika sektorer och utgör en etablerad kanal för strategisk dialog kring

digital kompetens. Till rådet finns en operativ styrgrupp kopplad, med representation från motsvarande aktörer, som stödjer genomförandet.

4.1.2 Branschdialoger

PTS genomför även branschdialoger med de branscher som omfattas av Lag (2023:254) om vissa produkters och tjänsters tillgänglighet. Där har PTS tillsynsansvar för elektronisk kommunikation, banktjänster och e-handelstjänster. Dialogerna syftar till att informera aktörerna om PTS arbete relaterat till lagen och att lyssna in gällande frågor och utmaningar kopplat till regelefterlevnad. Dialog med branschorganisationer ger tillgång till de privata aktörer som i hög grad bestämmer hur de digitala miljöerna utformas, och därmed vilka förutsättningar som ges för digital inkludering.

4.1.3 Aktörsforum

PTS aktörsforum är tänkt att vara flexibla samverkansarenor för dialog om digital inkludering i den digitala miljön. Forumen ska samla, utifrån aktuella teman och behov, relevanta aktörer från offentlig sektor, näringsliv, civilsamhälle och expertfunktioner för kunskapsutbyte och gemensam problemlösning. Till skillnad från branschdialogerna, som fokuserar på lagkrav inom specifika sektorer, har aktörsforumen ett bredare utvecklings- och lärandeperspektiv. Syftet är att stärka aktörernas förståelse för användarbehov, tillgänglighet och användbarhet samt att främja samverkan kring frågor som påverkar digital inkludering i stort. Aktörsforumen har kopplingar till såväl de tematiska arbetsgrupper som den bilateral samverkan som föreslås ingå samverkansfunktionens struktur.

4.1.4 Användarråd

PTS användarråd syftar till att fånga erfarenheter och behov hos organisationer som företräder grupper som är särskilt berörda av digitaliseringens konsekvenser. Det kan exempelvis vara konsumentorganisationer, pensionärsförbund, funktionshindersorganisationer samt organisationer som företräder nyanlända. Rådet är relativt nyetablerat och det exakta syftet och sammansättningen är ännu inte fullt utmejslat. Vi föreslår också att Användarrådet blir en del av samverkansfunktionens struktur. På så sätt får civilsamhället en permanent och tydlig röst i PTS arbete med digital inkludering.

4.1.5 Nätverket för de regionala bredbandskoordinatorerna

De regionala bredbandskoordinatorerna arbetar för att alla ska kunna vara digitalt delaktiga genom att främja den digitala utbyggnaden av infrastrukturen. PTS har ett uppdrag att stödja de regionala bredbandskoordinatorerna och ett sätt att göra detta

är att hålla ett nätverk där alla 21 regioner deltar. Deltagarna utbyter erfarenheter, samverkar och får kompetensutveckling.

4.2 Samverkan där PTS deltar

Utöver de forum som PTS driver finns ett antal samverkansarenor där PTS deltar som part och bidrar med sin kompetens utan att vara sammanhållande aktör.

4.2.1 MFD:s strategiska GD-råd och tjänstepersonsnätverk

Myndigheten för delaktighet (MFD) leder ett strategiskt generaldirektörsråd (GD-råd) för funktionshinderspolitiken, i vilket myndighetschefer från drygt trettio myndigheter deltar. Rådet syftar till att ge kunskap och stöd till deltagande myndigheter i arbetet med att nå det funktionshinderspolitiska målet⁴. MFD:s myndighetschef är ordförande och rådets arbete regleras i myndighetens instruktion (Förordning 2024:78). PTS ingår som en av de deltagande myndigheterna, tillsammans med bland annat Myndigheten för digital förvaltning, Socialstyrelsen, Försäkringskassan och Upphandlingsmyndigheten. Kopplat till GD-rådet finns ett tjänstepersonsnätverk bestående av tjänstepersoner från de myndigheter som ingår i rådet. Nätverket utgör en mer operativ ingång till respektive myndighet och används för erfarenhetsutbyte och beredning av frågor som lyfts på chefsnivå. För PTS innebär deltagandet i rådet och nätverket en etablerad samverkansytta med relevans för arbetet med digital inkludering.

4.2.2 Betalningsrådet och utskottet för betaltjänsters tillgänglighet

Betalningsrådet drivs av Riksbanken och är ett samråds- och dialogforum som samlar myndigheter, banker och branschorganisationer. Syftet är att främja en säker, effektiv och tillgänglig svensk marknad för betaltjänster. Inom rådet finns ett utskott för betaltjänsters tillgänglighet där digital inkludering och möjligheterna att använda digitala betaltjänster är ett uttalat fokusområde.

4.2.3 Samverkan Länsstyrelserna – Grundläggande betaltjänster

Samverkan med länsstyrelserna är kopplad till PTS uppdrag att främja de regionala stöd- och utvecklingsinsatser som länsstyrelserna genomför för att trygga tillgången till grundläggande betaltjänster. Inom ramen för uppdraget genomför länsstyrelserna exempelvis informations- och utbildningsinsatser riktade mot bland annat äldre,

⁴ Målet för funktionshinderspolitiken är att, med konventionen som utgångspunkt, ”uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund”. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

personer med funktionsnedsättning och nyanlända, och har kontakter med lokala organisationer och kommuner.

4.2.4 MIK-nätverket

MIK-nätverket samordnas av Mediemyndigheten och samlar ett trettiotal aktörer med fokus på att stärka medie- och informationskunnigheten hos alla i Sverige. Det finns en tydlig koppling till digital inkludering genom nätverkets arbete med kunskap, information och tillit.

4.2.5 Myndighetsnätverket för statistik om det digitala samhället

Nätverket drivs gemensamt av PTS, Digg och SCB och samlar ett tiotal myndigheter som producerar eller använder statistik om samhällets digitalisering, en kunskapsgrund som är central för uppföljningsarbetet inom digital inkludering.

4.2.6 Myndighetsnätverket för tillgänglighet och inkluderande design

Myndighetsnätverket för tillgänglighet och inkluderande design samlar många olika myndigheter där Försäkringskassan är sammankallande. Syftet är att dela kunskap om tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning samt inkluderande design inom IT, men även klarspråk, användarupplevelser (UX) och användarinkludering.

4.2.7 Konnektivetsrådet

Rådet bildades i november 2025, i och med nedläggningen av Bredbandsforum, och består av 13 medlemmar, bland annat teleoperatörer, myndigheter och intresseorganisationer. PTS ingår i rådet. Rådets roll är att underlätta utbyggnaden av fast och mobil infrastruktur genom samverkan mellan stat, myndigheter, regioner och näringsliv. Regeringskansliet ansvarar för rådets arbete.

4.3 Andra relevanta samverkansytor

4.3.1 Ena - Sveriges digitala infrastruktur

En central samverkansyta som berör PTS uppdrag är Diggs arbete med Ena - Sveriges nationella digitala infrastruktur. Ena samlar gemensamma, säkra och interoperabla lösningar som e-legitimering, digital post och Mina ombud, och utgör den tekniska grund som många digitala tjänster vilar på. Hur dessa lösningar utformas och görs tillgängliga har direkt bäring på digital inkludering. Bristande tillgänglighet och användbarhet i de nationella funktionerna skapar hinder för dem som redan möter utmaningar i det digitala.

Digg har utvecklat en samverkansstruktur kopplad till Ena som samlar statliga myndigheter, regioner och kommuner på flera nivåer, från strategisk och taktisk till

operativ samordning. Denna struktur har beröringspunkter med den samverkansfunktion PTS nu etablerar, och det finns ett identifierat behov av att tydliggöra hur de två strukturerna förhåller sig till varandra och var frågor om digital inkludering bäst hanteras. I dialog med Digg har detta lyfts som en viktig fråga att adressera i det fortsatta arbetet, för att undvika överlapp och säkerställa att digital inkludering får ett tydligt utrymme även i de sammanhang där den gemensamma digitala infrastrukturen diskuteras och utvecklas.

4.3.2 eSam – Offentlig samverkan för ökad digitalisering

eSam, ett medlemsdrivet program för frivillig samverkan mellan 41 myndigheter kring digital transformation och gemensamma digitala lösningar. Syftet är bland annat att underlätta och driva på medlemmars digitala transformation, där samverkan bland annat sker kring tillgängliga och rättssäkra digitala lösningar. En annan stor del av verksamheten handlar om att samla kompetenser inom komplexa och gemensamma områden för att ta fram rekommendationer, vägledning och rapporter som skapar nytta för medlemmarna. Det kan exempelvis handla om rättsliga och it-säkerhetsmässiga frågor. Flera av de myndigheter som pekats ut att ingå i samverkansfunktionen, däribland Digg, är också medlemmar i eSam, vilket skapar möjliga beröringspunkter. eSam har idag inga aktiva grupper som jobbar särskilt med digital inkludering, men PTS bör följa eSams arbete för att säkerställa samsyn och undvika överlapp i frågor som är relevanta för digital inkludering.

4.4 Samlad bild av samverkansytor

Sammantaget visar den interna kartläggningen att PTS redan verkar i ett brett nätverk av samverkansstrukturer med bäring på digital inkludering på nationell, regional och lokal nivå och med aktörer från såväl offentlig sektor som näringsliv och civilsamhälle. Flera av de myndigheter som är utpekade inom uppdraget återfinns dessutom redan i befintliga strukturer. Det innebär att samverkansfunktionen etableras i ett sammanhang där relationer och arbetssätt redan finns på plats, och där det finns goda möjligheter att skapa synergier mellan befintliga samverkansytor och den nya funktionen. Något som bör utgöra en tydlig målsättning i det fortsatta etableringsarbetet.

5. Tematisk sammanställning utifrån dialoger med utpekade myndigheter, enkätsvar och intern workshop

Under mars–april genomförde PTS dialogmöten med de nio utpekade myndigheterna i uppdraget. Dessa kompletterades med ett kortare frågeformulär till aktörer som vi ansåg skulle kunna ha intresse av eller relevans för etableringen av samverkansfunktionen. Parallellt med detta genomfördes en intern workshop med ansvariga för PTS befintliga samverkansarenor med bäring på området (se avsnitt 4).

Syftet med dessa aktiviteter var att ta reda på:

- respektive aktörs nuvarande arbete och roll inom digital inkludering
- behov av och förväntningar på en gemensam samverkansfunktion
- förväntningar på former för samverkan, arbetssätt och mötesstruktur.

Sammanställningen struktureras kring sex framträdande teman. Avsikten är inte att spegla enskilda myndigheters ståndpunkter utan att lyfta fram de mönster, spänningar och iakttagelser som sammantaget formar bilden av vad samverkansfunktionen behöver ta höjd för.

De sex olika temana är:

- Tema 1: Digital inkludering - behovet av en gemensam och tydlig utgångspunkt
- Tema 2: Otydliga gränsdragningar - överlapp och ansvarsluckor
- Tema 3: Förväntningar på PTS roll - tydlighet om mandat och vad som förväntas av deltagarna
- Tema 4: Struktur och ambitionsnivå
- Tema 5: Samverkan på flera nivåer – Nationell, regional och lokal nivå
- Tema 6: Säkerhet, tillit och beredskap - en del av digital inkludering.

5.1 Tema 1: Digital inkludering - behovet av en gemensam och tydlig utgångspunkt

Det mest genomgående mönstret i dialogerna är att ingen av myndigheterna har digital inkludering som ett tydligt definierat uppdrag. I stället beskriver nästan samtliga hur frågorna tangerar eller är inbäddade i bredare uppdrag som till exempel

läsfrämjande, funktionshinderspolitik, ungdomspolitik och folkhälsa eller förvaltningseffektivitet. Konsekvensen är att begreppet digital inkludering används med skiftande innebörd: ibland handlar det om tillgänglighet i teknisk mening, ibland om digital kompetens, ibland om MIK (medie- och informationskunnighet), och ibland om fysiska stödstrukturer.

Flera organisationer efterfrågar en gemensam definition av centrala begrepp och en tydligare beskrivning av vad samverkansfunktionen ska ansvara för. De betonar också att funktionen behöver ett tydligt uppdrag, med klara mål och avgränsningar, för att kunna skapa en gemensam riktning och leda till konkreta resultat. För att göra uppdraget mer hanterbart lyfts bland annat förslaget att dela upp digital inkludering i mindre och mer konkreta delområden. Det skulle göra det lättare för varje aktör att ta med sig frågorna tillbaka till sin organisation och omsätta dem i praktiken.

5.2 Tema 2: Otydliga gränsdragningar - överlapp och ansvarsluckor

En genomgående iakttagelse i dialogerna är att gränserna mellan myndigheternas ansvarsområden upplevs som otydliga, men på två skilda sätt:

- risk för överlapp och dubbelarbete
- att frågor faller mellan stolarna på grund av bristande mandat och uppdrag.

I dialogerna framkommer att det finns risk för överlapp och dubbelarbete: tillgänglighet, MIK, digital kompetens och säker digital användning tas upp i parallella forum utan samordning. Det lyfts även att frågor om tillgänglighet och digital inkludering ligger "så nära varandra" att riskerna för överlapp är påtagliga.

Gränsdragningsproblematiken återfinns inte enbart mellan myndigheter utan även inom dem. Det lyfts exempelvis fram att teknikfrågor typiskt hanteras av en IT-avdelning medan tillgänglighet och begriplighet faller under kommunikationsavdelningen, men att det saknas ett ägarskap och förståelse för helheten. Samverkansfunktionen anses därför behöva ha förmåga att adressera hela organisationer, inte enbart de delar som traditionellt identifierar sig med frågan.

Det framkommer även att det finns risk för att frågor faller mellan stolarna på grund av bristande mandat och uppdrag. En myndighet lyfter exempelvis att de får löpande frågor om e-legitimation, digitala betalningslösningar och tillgänglighet i upphandling som de inte kan besvara, men som de hänvisar vidare utan att det finns en tydlig mottagare. En annan uppger att de många gånger har kunskap om en fråga men saknar möjligheten att "lämna över" denna kunskap till någon med mandat att agera, förutsatt att någon sådan aktör finns. Här lyfts samverkansfunktionen som en möjlig

kanal för att "lämna över" frågan till rätt adressat, alternativt fånga upp "vita fläckar" där ingen äger mandat eller har uppdrag att agera på kunskapen.

5.3 Tema 3: Förväntningar på PTS roll - tydlighet om mandat och vad som förväntas av deltagarna

Samtliga myndigheter som PTS har varit i kontakt med välkomnar etableringen av en samverkansfunktion. De betonar att tydligheten i roller och förväntningar är viktigt snarare än formen för samverkan. Det handlar i sak om två sammankopplade frågor:

- Vad är PTS mandat som sammanhållande aktör?
- Vad förväntas av varje deltagande myndighet?

Några av myndigheterna lyfter att de ofta pekas ut i andras regeringsuppdrag utan att det framgår vad som faktiskt förväntas av dem, vilket försvårar resurssättning och prioritering i den egna organisationen. En fråga som lyfts är om PTS har mandat att avgöra oenighet, och vikten av att förväntningarna är tydliga, både på övergripande nivå och för enskilda representanter. Detta är en återkommande aspekt i de dialoger som förts och följande medskick har givits från en av myndigheterna:

- Samverkansfunktionen behöver ett eget mandat att fatta beslut.
- En tillhörande budget och resurser för hela kedjan från förslag till genomförande.

Annars riskerar den att bli ett forum utan effekt.

Ytterligare ett perspektiv som lyfts fram är att staten behöver förtydliga sin ambitionsnivå på området digital inkludering och sedan tillsätta resurser på ett trovärdigt sätt.

5.4 Tema 4: Struktur och ambitionsnivå

En återkommande reflektion i dialogerna är att samverkansfunktionen inte bör tillföra ytterligare ett forum till ett redan fragmenterat landskap. I stället lyfts värdet av att bland annat bygga vidare på befintliga samverkansstrukturer och sätta digital inkludering på agendan där aktörerna redan möts. I enkätsvaren lyfts också att samverkansfunktionen bör utvecklas till det forum som offentlig sektor i första hand vänder sig till i frågor som rör digital inkludering. På så sätt skulle funktionen kunna bidra till att minska den fragmentering som idag finns mellan olika forum och strukturer. Samtidigt lyfts att etableringen av ett nytt forum, utan tydlig struktur och syfte, medför risken att deltagarna sitter av möten utan att något händer.

- Avgörande för att undvika detta är att samverkansfunktionen arbetar konkret och operativt från start och att funktionen har tydliga arbetsuppgifter som mynnar ut i faktiska leveranser.

Frågorna om struktur, mötesfrekvens och arbetsformer ger en sammansatt bild.

- Flertalet myndigheter förespråkar en kombination av strategisk och operativ nivå, men understryker att strukturen bör börja litet och konkret.

Exempelvis föreslår en myndighet kvartalsvisa möten som ett rimligt startläge och betonar vikten av att inte binda mer resurser än nödvändigt eller skapa en funktion med alltför bred och komplex struktur. En annan myndighet efterfrågar en kombination av strategiska möten på chefsnivå och operativa arbetsgrupper, men påpekar att det beror på vilken roll och vilket ansvarsområde den egna myndigheten faktiskt får. I detta resonemang lyfts även värdet av att förankra frågorna på ledningsnivå. En sådan förankring skapar ägandeskap och förståelse för varför frågorna är viktiga, något som inte uppnås på medarbetarnivå ensamt.

Sammanfattningsvis signalerar flera myndigheter en latent spänning. De är villiga att delta, men kan inte fullt ut svara på hur de kan bidra utan att veta mer om resursbehov och förväntningar. Det gör det exempelvis svårt att svara på frågor om mötesform och frekvens utan att först veta vad som förväntas av dem resursmässigt.

5.5 Tema 5: Samverkan på flera nivåer – nationell, regional och lokal nivå

I dialogerna lyfter flera myndigheter den lokala och regionala dimensionen som avgörande för att insatser ska få effekt. Det är där de största utmaningarna anses ligga samt att det är aktörerna på denna nivå som i stor utsträckning möter de grupper som ska nås.

Det regionala och lokala landskapet beskrivs som fragmenterat där aktörer med liknande uppdrag har olika angreppssätt. Vissa har exempelvis kommit långt i samverkan och med olika insatser, medan andra saknar strukturerade arbetssätt. Det innebär att förutsättningar för stöd varierar beroende på var i landet man befinner sig. Många aktörer, så som kommunala verksamheter, privata aktörer och civilsamhället, uppges befinna sig i en pressad situation i och med ökad efterfrågan på stöd från allmänheten. Men där är ansvarsfrågorna inte alltid lösta och resurserna knappa.

Civilsamhällesorganisationer och fysiska mötesplatser, såsom fritidsgårdar och studieförbund, lyfts exempelvis fram som en nyckel för att nå de grupper som är svårast att nå med nationella insatser. I detta sammanhang lyfts även att

- civilsamhälle och folkbildning bör inkluderas som likvärdiga parter i arbetet, inte enbart som utförare och mottagare.

Det lyfts även fram ett behov av konkreta metoder för att aktörer ska "hitta till varandra för samverkan och kunskapsdelning", något som inte löses enbart av en nationell myndighetsdialog.

Utöver de lokala och regionala aktörerna framhålls i dialogerna och enkätsvaren även näringslivet som en relevant samverkanspart på nationell nivå. Förutom att vara del av många av de initiativ och insatser som genomförs på lokal och regional nivå är det företag och branschorganisationer som utvecklar stora delar av den digitala infrastruktur och de tjänster som inkluderingen är beroende av.

Sammantaget betonar många aktörer att samverkansfunktionen, i takt med att den utvecklas, behöver skapa tydliga former för att etablera dialog med och stöd till kommunal sektor och civilsamhälle, för att insatserna ska nå fram till de målgrupper och geografiska delar där utmaningarna är som störst. Därtill behöver former för näringslivets medverkan säkerställas, givet dess centrala roll såväl i utvecklingen av digitala tjänster som i genomförandet av insatser på lokal och regional nivå.

5.6 Tema 6: Säkerhet, tillit och beredskap – en del av digital inkludering

Ett tema som framträder i enkätsvaren, och som inte adresseras i de föregående avsnitten, är kopplingen mellan digital inkludering och säker digital användning. Tilliten till digitala tjänster lyfts av några aktörer som en alltmer central fråga. Bedrägerier, desinformation och AI-genererat innehåll uppges bidra till att underminera allmänhetens förtroende för digitala tjänster och funktioner. En utveckling som anses riskera att drabba inkluderingsarbetet i grunden. Om individer inte känner tillit till digitala tjänster minskar viljan att använda dem, oavsett tillgång och kompetens. Det lyfts fram ett behov av en struktur där aktörer med ansvar för cyberhygien och medvetenhet snabbt kan samordna och genomföra medvetandehöjande insatser när situationen kräver det, och effektivt nå de målgrupper som är särskilt sårbara.

Utifrån dialogerna, inkomna enkätsvar samt den interna workshoppen framträder även en beredskapsdimension. Det lyfts att graden av digital inkludering har direkt bäring på samhällets förmåga vid kris och krig - ju fler som är digitalt inkluderade, desto bättre förutsättningar att upprätthålla samhällsfunktioner och nå ut med information när det behövs som mest. Det noteras samtidigt att det i dagsläget upplevs saknas en aktör med uttalat ansvar för digital inkludering ur ett beredskapsperspektiv.

Sammantaget pekar dessa inspel på att kopplingen mellan digital inkludering, säkerhet, tillit och beredskap är områden som kan komma behöva få utrymme i

Samverkansfunktionens fortsatta utveckling, inte minst genom den tematiska flexibilitet som den föreslagna strukturen öppnar upp för. Där nya insatser kan lyftas in i takt med att behoven identifieras.

6. Utvärdering och uppföljning

Uppföljning av samverkansfunktionens arbete sker på två nivåer. Löpande uppföljning hanterar den operativa kärnan i samverkansfunktionen (se avsnitt 3.2.2), som identifierar om insatser behöver förankras på taktisk nivå, resultera i nya tematiska initiativ eller utgöra tillägg inom pågående tematiskt arbete. Den taktiska nivån utgör därtill en kanal för att lyfta samlade bedömningar och identifierade behov till regeringen när frågor av strategisk vikt identifieras inom funktionens arbete. På övergripande nivå redovisas samverkansfunktionens arbete inom ramen för uppdragets samlade uppföljning och slutredovisning till regeringen.

Samverkansfunktionens arbete, resultat och erfarenheter dokumenteras av PTS på ett sätt som gör det möjligt för de deltagande aktörerna att återanvända och dela kunskap. Det ligger i linje med funktionens uppdrag att vara ett samlade och stödjande forum över tid. De inspel och den kunskap som samlas inom funktionen utgör därtill ett viktigt underlag för PTS löpande arbete med analys, lägesbilder och indikatorer och bidrar till en fördjupad och mer sammansatt bild av det samlade läget för digital inkludering.

7. Fortsatt arbete

Denna delredovisning utgör ett första steg i arbetet med att etablera samverkansfunktionen. Initiativet har mottagits positivt av de aktörer PTS har varit i kontakt med hittills, och dialogerna har gett en god grund att stå på. Däremot kvarstår ett antal områden och frågor att hantera i det vidare arbetet med att etablera samverkansfunktionen.

7.1 Förtydligande gällande roller och mandat

En viktig aspekt i dialogerna har varit frågan om uppdrag, mandat och resurser, både utifrån den egna organisationen och gällande vilket mandat PTS har i sin roll som sammanhållande. I avsnitt 3 redovisas en tilltänkt struktur som skapar förutsättningar för ett flexibelt och operativt arbetssätt, där frågor kan fångas upp, förankras och omsättas i konkreta insatser. Genom tydliga nivåer för styrning, samordning och tematiskt arbete stärks aktörernas möjligheter att bidra utifrån sina respektive roller och mandat.

Samtidigt har PTS i uppdraget inget utpekade ansvar att ålägga ingående aktörer ansvar kopplat till det faktiska genomförandet av initiativ och insatser. Inom ramen för uppdraget finns finansiering, vilket ger PTS ett konkret handlingsutrymme. Men det förutsätter att medverkande aktörer är beredda att bidra med resurser och kompetens utöver vad PTS ensamt kan åstadkomma. En viktig del i det fortsatta etableringsarbetet blir därför att tydliggöra i vilken utsträckning de deltagande aktörerna kan och vill bidra aktivt. Det behöver också klargöras om samverkansfunktionen främst ska fokusera på informationsutbyte och kunskapspridning eller även kunna fungera som ett forum där gemensamma insatser identifieras och genomförs.

7.2 Fastställande av aktörer i samverkansfunktionen

Det kvarstår även att fastställa vilka aktörer som ska ingå i samverkansfunktionen. Dialogerna har identifierat ett antal aktörer utöver de som redan är utpekade i uppdraget, vars medverkan behöver övervägas, antingen som ingående aktörer i samverkansfunktionen eller som aktörer att föra löpande dialog med. Bland dessa finns exempelvis Länsstyrelserna. Förutom att de har en nära anknytning till den regionala och lokala nivån, där de bland annat samverkar med civilsamhället och folkbildningen, även genomför en rad olika insatser med koppling till digital

inkludering. En annan aktör att överväga är exempelvis E-hälsomyndigheten, som bland annat har i ansvar att etablera och bygga ut den nationella digitala infrastrukturen (NDI) för hälso- och sjukvård, tandvård och socialtjänst. Det innefattar bland annat att vidareutveckla en robust infrastruktur för digital identitet och behörighet samt etablera robusta och säkra tillgångstjänster för patienter.

7.3 Koppling till regional och lokal nivå och näringsliv

En genomgående iakttagelse i dialogerna har varit att den nationella myndighetsnivån riskerar att samverka i ett vakuum om kopplingen till regional och lokal nivå inte adresseras aktivt. Flera har även pekat ut näringslivet som en viktig strategisk part för att digital inkludering ska kunna uppnås i praktiken.

Den tilltänkta strukturen för samverkansfunktionen erbjuder flera sätt att nå och involvera aktörer utanför den nationella myndighetskretsen, såsom näringsliv samt regional och lokal nivå. Den bilaterala samverkansformen möjliggör fördjupad dialog med enskilda aktörer. De tematiska arbetsgrupperna kan samla relevant kompetens från såväl kommuner och regioner som privata aktörer, när en specifik insats kräver det. Aktörsforum skapar därtill möjlighet att vid behov samla en bredare krets av aktörer från näringsliv och offentlig sektor kring gemensamma frågor och initiativ. Digitalidag kompletterar dessa strukturer genom sitt systematiska lyssnande och sin etablerade roll som mobiliseringskanal med förankring i hela landet, inklusive ett tydligt näringslivs- och lokalperspektiv. Civilsamhällets perspektiv säkerställs därtill genom att användarrådet föreslås lyftas in som en del av strukturen, vilket ger organisationer som företräder berörda grupper en permanent röst i samverkansfunktionen.

Sammantaget ger strukturen flera möjligheter att nå aktörer utanför den nationella myndighetsnivån. Samtidigt behöver det följas upp om dessa möjligheter är tillräckliga för att skapa en bred och ändamålsenlig förankring i takt med att samverkansfunktionen etableras. PTS kommer under etableringsfasen att fortsätta arbeta med frågan om hur näringslivet samt regionala och lokala aktörer bäst kan involveras i samverkansfunktionen. Det handlar bland annat om att undersöka om detta bäst sker inom samverkansfunktionen, genom befintliga samarbeten som Digitalidag eller inom arbetet med digitaliseringsstrategin 2025–2030.

7.4 Närliggande initiativ och samverkansytor

Vid sidan av samverkansfunktionen finns ett antal initiativ och samverkansytor som är relevanta för arbetet med digital inkludering och som identifierats i dialogerna och den kartläggning som genomförts. För att samverkansfunktionen ska kunna fylla sin roll behöver former för kontinuerlig dialog med dessa initiativ utvecklas, dels för att

skapa kännedom om samverkansfunktionens existens och syfte, dels för att undvika överlapp och dubbelarbete, men också för att identifiera möjliga synergier och samordningsvinster.

Bland de initiativ som identifierats märks exempelvis Betalningsrådet, vars arbete med digitala betalningslösningar och tillgänglighet har en direkt koppling till frågor om digital inkludering. Länsstyrelserna spelar en viktig roll som regional aktör och har i flera sammanhang pekats ut som en möjlig brygga mellan den nationella och lokala nivån. Digidel är ett etablerat nätverk och är en form för flernivåsamverkan där kommunal, regional och nationell nivå arbetar sektorsövergripande med digital delaktighet inom digitaliseringsfrågor. Digidels samverkansfunktion leder även SustainGov-projektet ”DigidelGov – Samhällskontraktet i en digital tid (2026–2027)”. DigidelGov handlar om att lösa systemutmaningar för att skapa en mer jämlik och hållbar digital omställning med invånaren i fokus. eSam utgör, som beskrivs ovan, en relevant samverkansyta för myndigheternas gemensamma digitala utveckling. Därtill finns ytterligare initiativ som ännu inte fullt ut kartlagts och vars koppling till samverkansfunktionen behöver analyseras vidare.

En viktig del av etableringsfasen blir att skapa en strukturerad bild av det samlade landskapet av initiativ och att etablera former för löpande dialog med de mest relevanta aktörerna. Målet är inte att samverkansfunktionen ska absorbera eller ersätta befintliga initiativ, utan att säkerställa att de verkar i samma riktning och att kunskaper och erfarenheter kan delas och tas tillvara.

7.5 Intern förankring

Internt på PTS behöver samverkansfunktionen etableras och förankras. En tydlig bild behöver tas fram av hur befintliga samverkansarenor förhåller sig till den nya strukturen och till varandra. Digitalidag föreslås i denna delredovisning positioneras som en angränsande arena med en tydlig roll i förhållande till samverkansfunktionen. Men formerna för hur detta samspel ska fungera i praktiken behöver konkretiseras vidare. Detsamma gäller för aktörsforum och användarrådet. Därtill behöver uppdrag och ansvarsområden som direkt eller indirekt tangerar detta uppdrag ses över, såsom exempelvis arbetet med digitaliserings- och AI-strategierna. I detta ingår även att ta hänsyn till den kommande sammanslagningen mellan PTS och Digg. Här har en initial dialog förts och behöver fördjupas ytterligare under nästa steg i etablering av samverkansfunktionen. Risker för överlapp och parallella processer behöver adresseras tidigt.

Förteckning över bilagor

Bilaga 1	Aktörsförteckning
Bilaga 2	Intervjuguide
Bilaga 3	Fördjupat frågeformulär
Bilaga 4	Kort frågeformulär